

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק חשיפת פרטי מידע של משתמש ברשת תקשורת אלקטרונית, התשע"א-2011

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

בשנים האחרונות, כחלק מההתפתחות הטכנולוגית, רשת האינטרנט הפכה לאמצעי נגיש ויעיל לתקשורת, איסוף והפצת מידע ומהווה זירה להבעת דעות והשתתפות בשיח הציבורי כמעט ללא מגבלות. אחד ממאפייניה של רשת האינטרנט הוא האפשרות להתבטא באופן אנונימי, מאפיין שטומן בחובו יתרונות וחסרונות כאחד. כפי שקבע לאחרונה בית המשפט העליון ברע"א 4447/07 **רמי מור נ' ברק אי. טי.סי** [1995] **החברה לשירותי בזק בינלאומיים בע"מ** (25.3.2010, פורסם ב"נבו") (להלן - **פרשת רמי מור**), הזכות להתבטאות אנונימית מגלמת בתוכה שתי זכויות יסוד חשובות: הזכות לחופש ביטוי והזכות לפרטיות. האנונימיות מאפשרת לאדם להימנע מחשיפת פרטיו האישיים מקום בו הוא אינו מעוניין בכך, וכן, לעתים, היא כשלעצמה מאפשרת את התבטאותו של אדם, שכן ישנם מצבים שבהם אדם שלא יוכל להתבטא באנונימיות יעדיף שלא להתבטא כלל. יחד עם זאת, אין לראות ברשת האינטרנט "עיר מקלט" המאפשרת ביצוע מעשי עוולה או הפרת זכויות מבלי לתת על כך את הדין. כנגד הזכות להתבטא ולפעול באופן אנונימי עומדת זכותו של מי שסבור כי ניזוק מהתוכן שהופץ, לגשת לערכאות לצורך מיצוי הדין ואכיפת זכויותיו (כגון הזכות לשם טוב או זכות כלכלית), זאת כשם שזכאי היה לכך בזירה שאינה וירטואלית.

יש לציין כי הוועדה לבדיקת בעיות משפטיות הכרוכות במסחר אלקטרוני (להלן - **הוועדה**), שפרסמה את המלצותיה בשנת 2004, קבעה, בין היתר, כי אין מניעה משפטית מלהחיל את דיני הנזיקין ואת דיני זכויות יוצרים על תכנים המופצים ברשת האינטרנט, ללא צורך בתיקון חקיקה ייחודי. כמו כן, הוועדה המליצה ליצור הליך בבית משפט שיאפשר, במקרים מסוימים, לחייב ספק שירותי אינטרנט למסור את פרטיו של מי שחיבר תכנים פוגעניים.

לאחרונה, קבע בית המשפט העליון בפרשת רמי מור כי בדין הישראלי לא קיימת מסגרת דיונית מתאימה שלפיה יכול אדם לפנות לבית המשפט בבקשה שיורה לצד שלישי לחשוף את זהותו של גולש אנונימי ברשת האינטרנט, וכי לשם כך נדרשת הסדרה חקיקתית מפורשת. פרשת רמי מור עסקה בעוולה של לשון הרע אולם הלכה זו אושרה מאוחר יותר גם בנוגע להפרת זכות בקניין רוחני (ע"א 1622/09 **גוגל ישראל בע"מ נ' חברת ברוקרטוב** (1.7.2010, פורסם ב"נבו")). בעקבות פרשת רמי מור, בקשות רבות לחשיפת פרטי גולש אנונימי נדחות וניזוקים רבים נותרים כשידיהם כבולות ואין ביכולתם להגיש תביעה כנגד מפריס אשר עוולו כלפיהם או הפרו זכות מזכויות הקניין הרוחני שלהם, באופן אנונימי, ברשת האינטרנט.

משכך, ובהתאם להמלצות הוועדה האמורה, מוצע לקבוע במפורש את ההסדר שיאפשר לאדם אשר סבור כי נפגע מעוולה בנזיקין או מהפרת זכות מזכויות הקניין הרוחני שלו (להלן - **המבקש**), לפנות לבית משפט בבקשה שיורה לספק שירות, כהגדרתו המוצעת בחוק, למסור למבקש פרטי מידע של מי שהשתמש בשירותיו (להלן - **מנוי**) המצויים ברשותו. זאת כחריג לכלל המוצע שלפיו ספק שירות לא ימסור פרטי מידע של מנוי או מידע שיש בו כדי לזהותו, אלא אם כן המנוי נתן לכך את הסכמתו, או לפי הוראות כל דין, או לפי צו של בית משפט.

ג. עיקרי החוק המוצע

עיקר 1 - סעיפים 2 ו-3:

לאור האינטרס הציבורי לאפשר שיח חופשי ברשת האינטרנט ולאור זכותו של אדם לפרטיות ולחופש ביטוי, מוצע לקבוע שככלל, ספק שירות לא ימסור פרטי מידע מזהים, ובהם שם מלא, מען, מספר תעודת זהות וכן פרטיה המזהים של חברה, של מי שהשתמש בשירותיו של ספק השירות, ותחול לגבי פרטים אלו חובת סודיות. פרטי מידע אלו יימסרו על ידי ספק השירות רק אם ניתנה לכך הסכמת המנוי, או לפי הוראות כל דין או לפי צו בית משפט (סעיף 2).

לעומת זאת, מוצע לקבוע כי אדם הטוען שתוכן שהופץ באופן אנונימי ברשת תקשורת אלקטרונית מהווה עוולה כלפיו או הפרת זכות קניין רוחני שלו, יהיה רשאי לפנות לספק השירות ברשת ולקבל ממנו, ללא הליך שיפוטי, נתון מזהה שיאפשר לאתר את מקור התקשורת שממנו הועלו התכנים הפוגעניים. כמוצע, נתון מזהה, בשונה מפרט מידע, הנו נתון טכנולוגי שהוא חלק מפרוטוקול התקשורת, המאפשר איתור של מחשב או רשת מחשבים שמהם הועלה תוכן לרשת תקשורת אלקטרונית. עוד מוצע להגדיר ספק שירות באופן שכולל כל גורם שמספק שירות כלשהו ברשת, כגון שירות גישה, שירות אחסון ואירוח או שירות של העברת מידע (סעיף 3).

עיקר 2 - סעיף 4:

מוצע לקבוע הליך טרום משפטי, שיינקט אם יבחר בכך המבקש, שמטרתו לאפשר למנוי להסכים לחשיפת פרטיו ובכך לייתר הליך משפטי של בקשת חשיפת פרטי מידע. מנוי עשוי להסכים לכך, למשל במקרה שבו הוא אינו הגורם שהפיץ את התוכן שנטען כי הוא פוגעני, שכן מדובר בבית עסק או במקום ציבורי המספק גישה לרשת תקשורת אלקטרונית. על כן, מוצע כי אם פנה המבקש לספק שירות והודיע על כוונתו להגיש לבית המשפט בקשה לחשיפת פרטי מידע של מנוי, יודיע על כך הספק בהקדם, ככל שהדבר אפשרי בנקיטת מאמצים סבירים, ויבקש את הסכמתו למסור את פרטיו. הסכמתו של המנוי, ככל שתינתן, תימסר לספק השירות בתוך שבעה ימים מיום קבלת ההודעה והספק יעבירם למבקש מיד.

עיקר 3 - סעיף 5:

לשם קבלת פרטים מזהים אודות מנוי, שכלפיו נטען כי ביצע עוולה או הפר זכות קניין רוחני, רשאי המבקש לפנות לבית המשפט בבקשה שיורה לספק השירות על חשיפת הפרטים שבידיו. ספק השירות הנו המשיב לבקשה. בתוך שלושה ימים מיום שהומצאה לו הבקשה, על הספק ליידע את המנוי ולהמציא לו עותק ממנה. בכתב התשובה יודיע הספק לבית המשפט האם ברשותו פרטי מידע אודות המנוי וכן האם הצליח לאתר את המנוי ולהודיעו, כנדרש, בדבר הגשת הבקשה לחשוף את פרטיו.

עיקר 4 - סעיפים 6 ו-7:

מוצע לאפשר למנוי, על אף שזהותו אינה ידועה, להודיע לבית המשפט בתוך 20 ימים מיום המצאת הבקשה על הסכמתו לבקשה או התנגדותו לה. המנוי יהיה מנוע מהעלאת טענות התנגדות שביסוסן כרוך בזיהויו. כך

למשל, טענת התנגדות שאותה רשאי יהיה המנוי לטעון עשויה להיות שזכות היוצרים ביצירה שנטען להפרתה- פקעה, אך לא יוכל לטעון כי התוכן שפורסם ידוע לו מידיעה אישית (סעיף 6). בית המשפט ידון בבקשת החשיפה על יסוד הבקשה וההתנגדות, אם הוגשה כאמור, ויהיה רשאי להיעתר לבקשה לחשוף את פרטי המנוי אם הוכח להנחת דעתו כי מתקיימים התנאים הבאים: הבקשה הוגשה על מנת לאפשר למבקש להגיש תביעה; קיים חשש ממשי, בהתבסס על ראיות לכאורה שהציג המבקש, שהתוכן מהווה הפרה או עוולה; קיימים סיכויים שהתביעה העיקרית, אם תוגש, תוכרע לטובת המבקש. ואולם בית המשפט לא יבסס את החלטתו על טענת התנגדות לחשיפה של המנוי, אם השתכנע כי זכותו של המבקש לטעון נגדה בלא חשיפת זהות המנוי נפגעת, בין היתר בשל היעדרה של חקירה נגדית.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:

מדובר בהצעת חוק חדשה ולא בתיקון חקיקה קיימת.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המנהלי

אין

ו. נוסח החוק המוצע:

להלן נוסח החוק המוצע:

תזכיר חוק מטעם משרד המשפטים:

תזכיר הצעת חוק חשיפת פרטי מידע של משתמש ברשת תקשורת אלקטרונית, התשע"א-2011

הגדרות 1. בחוק זה -

"הפרת זכות קניין רוחני" – הפרה לפי אחד או יותר מהחוקים המנויים בתוספת;

"מבקש" - אדם הטוען כי תוכן שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית, או הפצתו, מהווים כלפיו עוולה או הפרת זכות קניין רוחני שלו;

"מחשב" – כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;

"מנוי" - מי שהשתמש בשירותיו של ספק שירות;

"נתון מזהה" – נתון טכנולוגי שהינו חלק מפרוטוקול התקשורת בין מחשבים, המסייע לאיתור של מחשב או רשת מחשבים שמהם הועלה תוכן לרשת תקשורת אלקטרונית;

"ספק שירות" – מי שמספק אחד מאלה: שירות אחסון זמני, שירות אירוח או שירות גישה, שברשותו נתונים מזהים או פרטי מידע של מנויים;

"פרטי מידע" – אחד או יותר מבין הפרטים הבאים לגבי זהותו של מנוי שאותם מסר לספק שירות: שמו המלא, מענו, מספר תעודת הזהות שלו, שם חברה ומספר הרישום של חברה;

"רשת תקשורת אלקטרונית" – רשת האינטרנט וכן כל רשת תקשורת ציבורית



אחרת שיקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם שר התקשורת
"שירות אחסון זמני" (Caching) – שירות שמהותו היא אחסון זמני של מידע, אשר נעשה באופן אוטומטי לשם הקלה על העברת המידע ברשת תקשורת אלקטרונית והגברת מהירות העברה;

"שירות אירוח" (Hosting) – שירות שמהותו היא אחד מאלה:

(1) אחסון, דרך קבע, בשרת המחשב של ספק השירות, של מידע שנמסר לו לשם העלאתו לרשת תקשורת אלקטרונית;

(2) הצגה, באתר האינטרנט של נותן השירות, של מידע שנמסר לו לשם העלאתו לרשת תקשורת אלקטרונית;

"שירות גישה" (Mere Conduit) – שירות שמהותו היא מתן גישה לאדם לרשת תקשורת אלקטרונית;

"השר" – שר המשפטים.


2. חובת סודיות
ספק שירות לא יגלה פרטי מידע אודות מנוי שלו או מידע שיש בו כדי לזהותו, אלא אם כן המנוי נתן לכך הסכמה מדעת או אם ספק השירות נדרש לכך לפי הוראות כל דין או לפי צו של בית משפט.

3. דרישת נתון מזהה
פנה מבקש לספק השירות שבאמצעותו הועלה או הופץ תוכן האמור לשם קבלת הנתון המזהה במועד הפצת התוכן האמור, ימסור לו הספק את הנתון המזהה, ככל שהוא מצוי ברשותו.

4. פנייה מוקדמת לספק שירות
(א) מבקש רשאי לפנות לספק שירות לפני הגשת בקשה לבית המשפט כאמור בסעיף 5, ולהודיע על כוונתו להגיש לבית המשפט בקשה לחשיפת פרטי מידע של המנוי.

(ב) הודיע המבקש לספק השירות על כוונתו כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ספק השירות למנוי, ככל שהדבר ניתן, ויבקש את הסכמתו למסור למבקש את פרטי המידע אודותיו המצויים ברשות הספק; הודעה כאמור תימסר למנוי בהקדם האפשרי.

(ג) הסכים המנוי שיימסרו פרטי המידע שלו, יודיע על כך לספק השירות בתוך שבעה ימים מיום קבלת ההודעה והספק יעבירם למבקש מיד.

5. בקשת חשיפה (א) סבר אדם כי תוכן שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית או הפצתו בה מהווים כלפיו עוולה או הפרת זכות קניין רוחני שלו, רשאי הוא לפנות לבית המשפט בבקשה שיורה לספק השירות לחשוף את פרטי המידע של המנוי שהעלה או שהפיץ את התוכן האמור (להלן – בקשת חשיפה).
- (ב) הומצאה הבקשה לספק שירות, יודיע על כך למנוי בתוך שלושה ימים מיום המצאתה ויעביר לו העתק ממנה בדרך שיקבע השר.
- (ג) בתגובתו לבית המשפט יודיע ספק השירות אם איתר את פרטי המידע של המנוי, וכן אם הודיע לו על דבר הגשת הבקשה.
6. זכות התנגדות לבקשה (א) המנוי רשאי, בתוך 20 ימים מיום שהודיע לו הספק על הגשת הבקשה, להודיע לבית המשפט על הסכמתו לבקשה או על התנגדותו לה, בלי לחשוף את זהותו.
- (ב) התנגדות כאמור בסעיף קטן (א) לא תכלול טענות שביסוסן כרוך בזיהוי המנוי.
7. חשיפת פרטי מנוי (א) בית המשפט ידון בבקשת החשיפה על יסוד הבקשה וההתנגדות, ככל שהוגשה, ואולם בית המשפט לא יקבל טענה של המנוי, אם השתכנע כי זכותו של המבקש לטעון כנגדה בלא חשיפת זהות המנוי נפגעת, בין היתר בשל היעדר חקירה נגדית.
- (ב) הוכח להנחת דעתו של בית המשפט כי הבקשה הוגשה כדי לאפשר למבקש להגיש תביעה, וכי קיים חשש ממשי, בהתבסס על ראיות לכאורה שהציג המבקש, שהתוכן שלגביו הוגשה הבקשה מהווה עוולה כלפי המבקש או הפרת זכות קניין רוחני שלו, וכי קיימים סיכויים שהתביעה תוכרע לטובת המבקש, רשאי בית המשפט להורות על מסירת פרטי המידע של המנוי.
8. סמכות להתקין תקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, ובכלל זה לעניין -
- (1) אופן קבלת הסכמת המנוי למסירת פרטי המידע שלו, כאמור בסעיף 2;
- (2) קביעת דרכי ההמצאה של בקשת החשיפה למנוי;
- (3) אופן הגשת הבקשה לבית המשפט כאמור בסעיף 5 והגשת ההתנגדות לה כאמור בסעיף 6.
9. תיקון התוספת השר רשאי, בצד  תיקן את התוספת.

תוספת

(סעיף 1 – להגדרה "הפרת זכות קניין רוחני")

- (1) חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007 ;
- (2) פקודת הפטנטים והמדגמים ;
- (3) חוק הגנת כינויי מקור וציונים גיאוגרפיים, התשכ"ה-1965 ;
- (4) חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967 ;
- (5) פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972 ;
- (6) חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התשל"ג-1973 ;
- (7) חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984 ;
- (8) חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999.